

Komisja konkursowa
regranting
Oferta
Akcja 1%
Pozarządowy Poznań
PRDPP
dotacje
Sprawozdanie
Miejska Rada Seniorów
Dzień Organizacji Pozarządowych
Centrum Bukowska
otwarty konkurs ofert
Roczny Program Współpracy
organizacje pozarządowe
Centrum Inicjatyw Senioralnych
Poznański Wolontariusz Roku
małe granty
komisja konkursowa
regranting
Oferta
Akcja 1%
Pozarządowy Poznań
PRDPP
dotacje
Sprawozdanie
Miejska Rada Seniorów
Dzień Organizacji Pozarządowych
otwarty konkurs ofert
Centrum Bukowska
ustawa o pożytku
Roczny Program Współpracy

Sprawozdanie z realizacji Rocznej Programu
Współpracy Miasta Poznania z Organizacjami
Pozarządowymi na 2015 rok

POZnań*

MIASTO POZNAŃ
Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych
ul. 3 Maja 46, 61-728 Poznań

Wersja elektroniczna sprawozdania do pobrania ze strony

z Realizacji Rocznej Programu Współpracy Miasta Poznania
z Organizacjami Pozarządowymi na 2015 rok.

Spis treści

1.	POZNAŃSKIE ORGANIZACJE POZARZĄDOWE W LICZBACH	3
2.	WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE TWORZENIA POLITYK PUBLICZNYCH	5
2.1.	Harmonogram prac nad Rocznym Programem Współpracy na 2015 rok	6
2.2.	Wzajemne informowanie się o planach, zamierzeniach i kierunkach działań....	8
2.2.1.	Poznańska Rada Działalności Pożytku Publicznego	8
2.2.2.	Komisje dialogu obywatelskiego	10
2.2.3.	Inne rady z przedstawicielami organizacji pozarządowych.....	13
2.2.4.	Elektroniczne narzędzia wzajemnego informowania	14
2.3.	Konsultacje.....	16
2.3.1.	Konsultacje projektów uchwał i programów.....	16
2.3.2.	„Zaproś nas do siebie – porozmawiamy o Rocznym Programie”, czyli nowa forma konsultacji.	18
3.	WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE REALIZACJI ZADAŃ PUBLICZNYCH	18
3.1.	Realizacja zadań z wykorzystaniem form finansowych.....	19
3.1.1.	Otwarte konkursy ofert	25
3.1.2.	Małe granty	27
3.1.3.	Inne formy realizacji zadań publicznych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.....	29
3.2.	Współpraca niefinansowa przy realizacji zadań publicznych	32
3.2.1.	Patronaty.....	32
3.2.2.	Komisje konkursowe	33
3.2.3.	Udostępnianie zasobów lokalowych.....	35
3.2.4.	Projekty partnerskie finansowane ze środków zewnętrznych	36
4.	INFRASTRUKTURA WSPÓŁPRACY I TWORZENIE WARUNKÓW DO SPOŁECZNEJ AKTYWNOŚCI	37
4.1.	Poznańskie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu	37
4.2.	Integracja i promowanie sektora organizacji pozarządowych	38
4.2.1.	V Poznański Dzień Organizacji Pozarządowych	38
4.2.2.	Poznański Tydzień Organizacji Pozarządowych.....	40
4.2.3.	Konkurs Poznański Wolontariusz Roku 2015.....	41
4.2.4.	Wolontariat Miejski	42
4.2.5.	Akcja 1% dla Poznania	42
4.3.	Oddział Koordynacji Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	44
4.4.	Inne przedsięwzięcia organizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi lub na ich rzecz	45

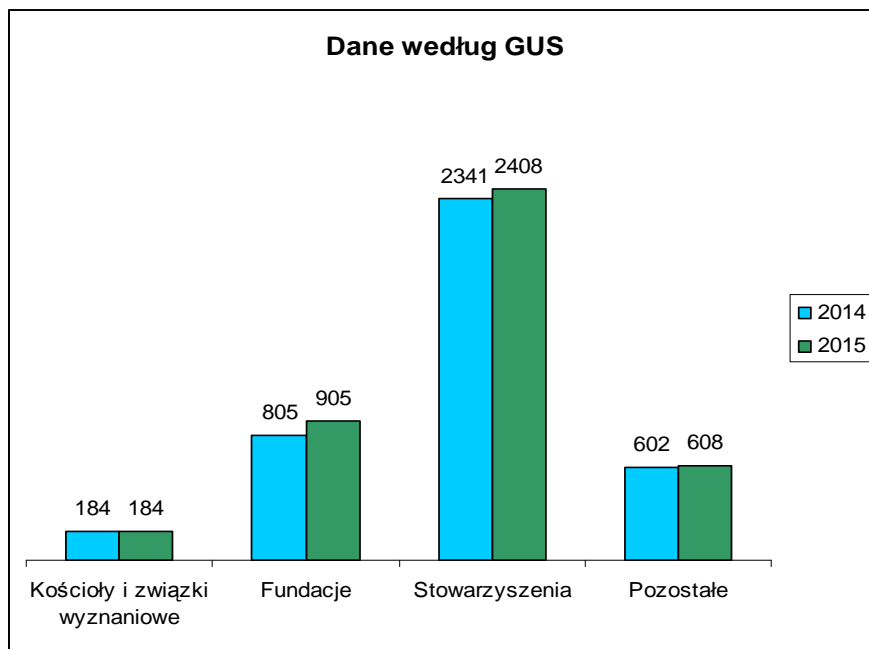
5.	WNIOSKI I REKOMENDACJE	45
5.1.	Ocena współpracy Miasta Poznania z organizacjami pozarządowymi w 2015 roku	46
5.2.	Wnioski wynikające z analizy realizacji Roczego Programu Współpracy na 2015 rok.....	47
5.3.	Rekomendacje na 2016 rok	48

1. POZNAŃSKIE ORGANIZACJE POZARZĄDOWE W LICZBACH

Zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie status organizacji pozarządowej mogą mieć podmioty:

- a) niebędące jednostką sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych lub przedsiębiorstwa, instytucje badawcze, banki i spółki prawa handlowego, będące państwową lub samorządową osobą prawną,
- b) niedziałające w celu osiągnięcia zysku – osoby prawne lub jednostki organizacyjne, nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym Fundacje i Stowarzyszenia, z zastrzeżeniem ust. 4 ww. ustawy.

Według Głównego Urzędu Statystycznego na terenie Poznania na dzień 31 grudnia 2015 r. zarejestrowanych było 3.921 organizacji pozarządowych oraz 184 kościoły i związki wyznaniowe.

Oznacza to, że od 31 grudnia 2014 r. powstało 381 organizacji pozarządowych, w tym 100 fundacji i 67 stowarzyszeń.

Łącznie w Poznaniu zarejestrowanych jest 4.516 organizacji pozarządowych.

Liczba ta obejmuje 3.921 organizacji pozarządowych zarejestrowanych w GUS oraz 595 stowarzyszeń zwykłych, których rejestr nadzoruje Prezydent Miasta Poznania. W 2015 roku powstało 41 stowarzyszeń zwykłych, natomiast 9 zadeklarowało zakończenie swojej działalności.

Dane według Krajowego Rejestru Sądowego na 31 grudnia 2015 roku:

Ilość organizacji pozarządowych wg kryteriów:	
Województwo: Wielkopolskie Powiat: M. Poznań Gmina: M. Poznań Miejscowość: Poznań	Organizacje pozarządowe zarejestrowane w Poznaniu, których działalność jest skierowana do mieszkańców i samego Poznania
2.345	3.852

Dodatkowo Urząd Miasta Poznania prowadzi rejestr organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z którymi jest w stałym kontakcie i nawiązuje współpracę finansową lub pozafinansową. Organizacje pozarządowe po dostarczeniu osobiście lub drogą mailową (na adres ngo@um.poznan.pl) do Urzędu Miasta Poznania wypełnionego formularza danych, dodawane są do **Poznańskiej Bazy Organizacji Pozarządowych**, zamieszczonej na stronie www.poznan.pl/organizacje. Na koniec 2015 roku wpisanych do Bazy było 588 organizacji.

Na stronie www.poznan.pl/organizacje można również znaleźć listę organizacji pozarządowych, które posiadają status **organizacji pożytku publicznego (tzw. status OPP)**. Dane do Bazy Poznańskich Organizacji Pożytku Publicznego czerpane są z wykazu Departamentu Pożytku Publicznego, aktualizowanego co najmniej raz w roku (konieczność aktualizacji wynika z art. 27a ust.5 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, po 30 listopada roku poprzedzającego rok rozliczeniowy). Organizacja posiadająca status **opp ma prawo do otrzymania 1% podatku dochodowego brutto od osób fizycznych**.

Na koniec 2015 r. było 193 organizacji zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym, posiadających status OPP, a więc uprawnionych do otrzymywania 1% podatku, działających na terenie Poznania.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

2. WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE TWORZENIA POLITYK PUBLICZNYCH

Lokalne polityki publiczne można uznać za sumę systemowych działań podejmowanych przez samorząd w celu poprawy jakości życia, systematycznego rozwoju oraz coraz pełniejszego zaspokajania potrzeb wszystkich grup społecznych.

Na poziomie lokalnym można wymienić wiele polityk publicznych, za które odpowiadają samorządy (np. polityka społeczna, polityka w dziedzinie ochrony środowiska, polityka edukacji).

Dokumentem wyznaczającym kierunki działań na terenie Poznania jest Strategia Rozwoju Miasta Poznania do roku 2030. W jej ramach zawarty jest m.in. program strategiczny Obywatelski Poznań, który bezpośrednio odnosi się do zasad oraz form współpracy Miasta Poznania z organizacjami pozarządowymi. Celem nadrzędnym programu jest podniesienie aktywności i świadomości mieszkańców oraz inspirowanie i wspieranie inicjatyw obywatelskich poprzez:

- opracowanie skutecznego systemu konsultacji społecznych i tym samym włączenie mieszkańców Poznania w proces podejmowania decyzji,
- ściślejszą współpracę z organizacjami pozarządowymi,
- wzmocnienie relacji instytucji miejskich z liderami lokalnych społeczności,
- stałe informowanie mieszkańców o działaniach władz samorządowych,
- promowanie dobrych praktyk (wolontariat, pomocniczość, akcje charytatywne),
- organizowanie różnorodnych form aktywności obywatelskiej.

Dokumentem określającym cele, zasady, przedmiot i formy współpracy Miasta Poznania z organizacjami pozarządowymi jest **Roczny Program Współpracy Miasta Poznania z Organizacjami Pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust 3. ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.**

Program ten definiuje przede wszystkim obszary działalności pożytku publicznego oraz priorytetowe zadania publiczne realizowane w ramach współpracy Miasta Poznania z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność pożytku publicznego na jego terenie lub na rzecz jego mieszkańców.

Współpraca w zakresie wspólnego tworzenia polityk publicznych obejmowała głównie współtworzenie i konsultowanie dokumentów dotyczących działalności organizacji pozarządowych.

2.1. Harmonogram prac nad Rocznym Programem Współpracy na 2015 rok

Opracowywanie projektu uchwały Roczny Program Współpracy Miasta Poznania z Organizacjami Pozarządowymi na 2015 r. trwało około pół roku (od

Podstawa prawna: ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

marca do września 2014 r.). Warto podkreślić, że w każdym etapie tworzenia projektu uchwały organizacje pozarządowe brały aktywny udział.

Pierwsze prace obejmowały spotkania warsztatowe:

Spotkanie 1 – tematyka: podsumowanie współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi w 2013 r., wypracowanie celów programu – w warsztacie wzięło udział 17 osób

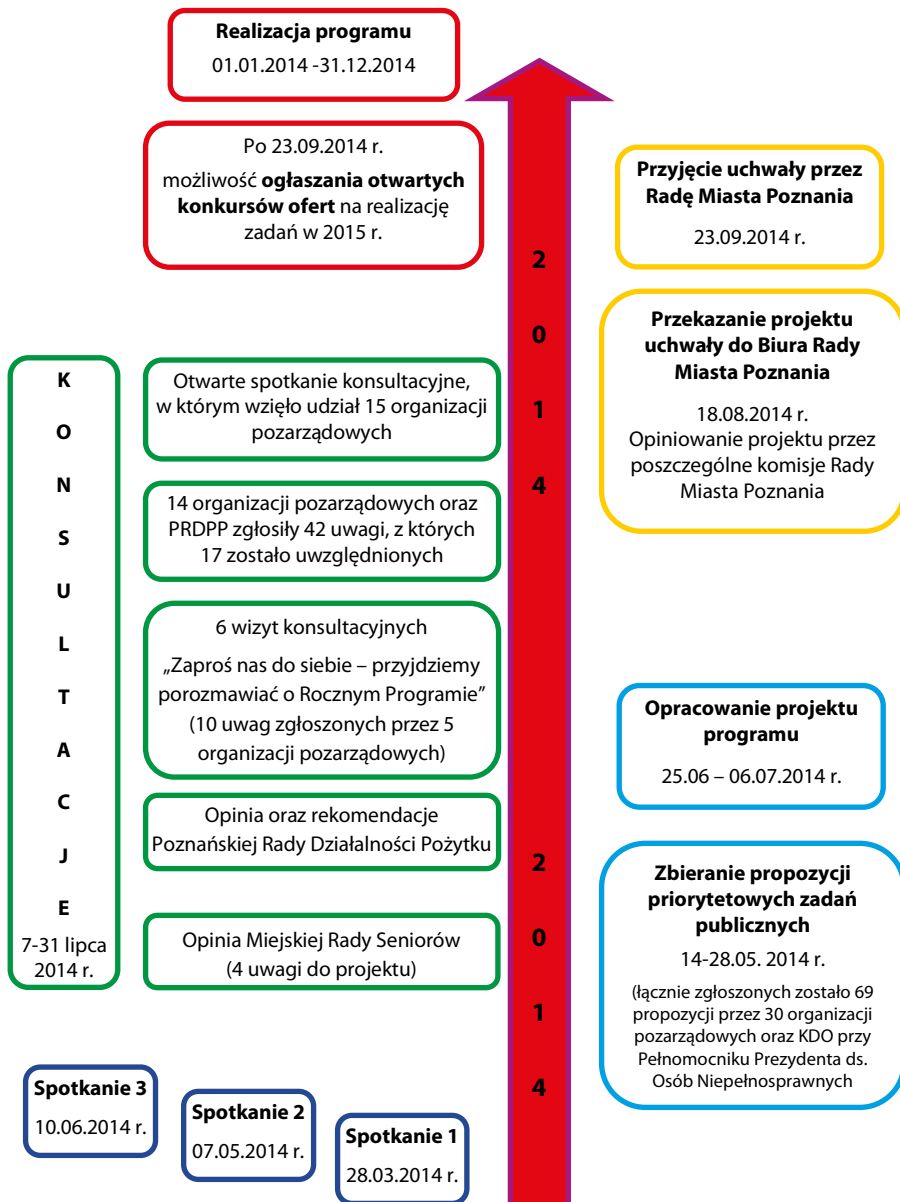
Spotkanie 2 – tematyka: zdefiniowanie celów Roczno Programu Współpracy – w warsztacie wzięło udział 26 osób

Spotkanie 3 – tematyka: formy współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi, tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych, sposób oceny Roczno Programu Współpracy, przedmiot i zasady współpracy – w warsztacie wzięło udział 11 osób.

Efektom powyższych warsztatów był projekt uchwały, który następnie poddano konsultacjom. Poza umożliwieniem zgłaszania uwag na formularzu konsultacyjnym, zaproponowano również konsultacje w formie wizyt w siedzibach organizacji. Z takiej możliwości skorzystało 6 podmiotów, które zaprosiły pracowników Urzędu Miasta w celu omówienia projektu uchwały i zgłoszenia do niego swoich uwag.

Dodatkowo zorganizowano otwarte spotkanie konsultacyjne, w którym wzięło udział 15 przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Schemat graficzny prac nad Rocznym Programem Współpracy Miasta Poznania z Organizacjami Pozarządowymi na 2015 rok.

Warto zauważyć, że w porównaniu z rokiem 2014 wzrosła zarówno liczba organizacji zgłaszających swoje uwagi (z 10 do 14), liczba zgłoszonych uwag (z 31 do 42) jak i liczba uwag uwzględnionych (z 5 do 17).

Projekt uchwały, w którym uwzględniono 50 priorytetowych zadań publicznych zaproponowanych przez organizacje pozarządowe oraz 17 uwag zgłoszonych w ramach konsultacji projektu programu przekazano do Biura Rady Miasta. Rada Miasta uchwaliła Roczny Program Współpracy 23 września 2014 r., dzięki czemu już w listopadzie możliwe było ogłoszenie otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych w 2015 r.

2.2. Wzajemne informowanie się o planach, zamierzeniach i kierunkach działań

System wzajemnego informowania się o planach, zamierzeniach i kierunkach działań samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych jest ważnym fragmentem systemu wzmacniającego zaangażowanie różnych organizacji i grup społecznych. W jego skład wchodzi różne elementy – z jednej strony wspólne ciała doradcze i konsultacyjne (np. Rada Działalności Pożytku Publicznego, komisje dialogu obywatelskiego), a z drugiej inne, głównie elektroniczne narzędzia wzajemnego informowania się (strony internetowe, media społecznościowe, mailing, newslettery itp.).

2.2.1. Poznańska Rada Działalności Pożytku Publicznego

Podstawa prawna: Uchwała Nr XI/115/VI/2011 Rady Miasta Poznania z dnia 17 maja 2011 r. w sprawie trybu powoływania członków oraz organizacji i trybu działania PRDPP.

Poznańska Rada Działalności Pożytku Publicznego jest organem konsultacyjnym i opiniodawczym Prezydenta Miasta Poznania, a do jej kompetencji należy m.in.:

- opiniowanie projektów Strategii Rozwoju Miasta Poznania,
- opiniowanie projektów uchwał i aktów prawa miejscowego dotyczących sfery zadań publicznych, o której mowa w art. 4 ustawy, oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi, w tym programów współpracy z tymi organizacjami,
- wyrażanie opinii w sprawach dotyczących funkcjonowania organizacji pozarządowych,

- udzielanie pomocy i wyrażanie opinii w przypadku sporów między organami Miasta a organizacjami pozarządowymi,
- udzielanie pomocy i wyrażanie opinii w przypadku sporów między organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- wyrażanie opinii w sprawach dotyczących zadań publicznych, w tym zlecenia tych zadań do realizacji przez organizacje pozarządowe, oraz w sprawach rekomendowanych standardów realizacji zadań publicznych.

- powołana zarządzeniem Nr 62/2014/P z dnia 5 lutego 2014 r. (po wyborach samorządowych zaistniała konieczność wyznaczenia nowych przedstawicieli Prezydenta oraz Rady Miasta Poznania, co miało miejsce na mocy zarządzenia Nr 399/2015/P z dnia 17 czerwca 2015 r.)
- kadencja – 2 lata (do 5 lutego 2016 r.)
- w 2015r. odbyło się 8 posiedzeń Rady
- średnia frekwencja na spotkaniach rady to 59%, w tym:
  - przedstawicieli organizacji pozarządowych: 65 % (w 2014 r.- 68%)
  - przedstawicieli Prezydenta Miasta: 75% (w 2014 r. - 44%)
  - przedstawicieli Rady Miasta Poznania: 31% (w 2014 r. - 69%)

Poznańska Rada Działalności Pożytku Publicznego IV kadencji 2013-2015

Czterech przedstawicieli Prezydenta Miasta

*Maria Remiezowicz
Ewa Bąk
Marcin Kostaszuk
Waldemar Rembas*

Ośmiu przedstawicieli organizacji pozarządowych

*Ewa Gałka
Jarosław Rura
Justyna Kalina Ochędzan
Krzysztof Wodniczak
Lidia Węsierska-Chyc
Mariusz Polarczyk
Paweł Mordal
Robert Werle*

Czterech przedstawicieli Rady Miasta Poznania

*Beata Urbańska
Marek Sternalski
Tomasz Kayser
Przemysław Alexandrowicz*

Poznańska Rada Działalności Pożytku Publicznego w 2015 roku zajmowała się:

- rekomendacjami, wynikającymi z raportu z samooceny Rady,
- założeniami do Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego,
- pogłębianiem wiedzy o działaniach Wydziału Sportu, Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych, Wydziału Kultury, Wydziału Ochrony Środowiska oraz Wydziału Oświaty,
- projektem uchwały Roczny Program Współpracy Miasta Poznania z Organizacjami Pozarządowymi na 2016 r.,
- standardami funkcjonowania rad działalności pożytku publicznego,
- projektem uchwały w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia dla osób bezdomnych i pozbawionych schronienia,
- projektem uchwały w sprawie Programu Integracji i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych,
- projektem zmian do uchwały w sprawie trybu powoływania członków oraz organizacji i trybu działania PRDPP – w ramach Rady zawiązano zespół roboczy, który podczas cyklicznych spotkań współprzygotowywał projekt zmian. Rada wydała swoją opinię odnośnie ostatecznego projektu uchwały w tej sprawie,
- tematem promocji i informacji o wydarzeniach w mieście organizowanych przez środowisko III sektora,
- problematyką zapewnienia przez Miasto wkładu własnego do projektów organizacji pozarządowych aplikujących o środki unijne.

Poznańska Rada Działalności Pożytku Publicznego we wrześniu 2015 roku objęła swoim patronatem Dzień i Tydzień Organizacji Pozarządowych.

Więcej informacji na ten temat można znaleźć na stronie www.poznan.pl/organizacje w zakładce „Poznańska Rada Działalności Pożytku Publicznego”.

2.2.2. Komisje dialogu obywatelskiego

Komisje dialogu obywatelskiego są ciałami o charakterze inicjatywno-doradczym. Mogą być powoływane przy wydziałach lub jednostkach urzędu na czas nieokreślony. Utworzenie komisji może zainicjować min. 10 organizacji pozarządowych poprzez wyrażenie (w formie pisemnej) woli

Podstawa prawna: Zarządzenie Nr 146/2016/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 19 lutego 2016r. w sprawie trybu powoływania i organizacji Komisji Dialogu Obywatelskiego.

utworzenia komisji dyrektorowi właściwej komórki organizacyjnej Urzędu Miasta. Oprócz przedstawicieli organizacji pozarządowych w skład komisji wchodzi przynajmniej jeden przedstawiciel Urzędu Miasta Poznania (wskazany przez dyrektora właściwej komórki organizacyjnej). Pracami komisji kieruje Przewodniczący, który powinien zostać wybrany na roczną kadencję na pierwszym posiedzeniu.

Komisje dialogu obywatelskiego posiadają następujące atrybuty:

- mogą opiniować dokumenty i projekty aktów prawnych,
- mogą ze swojego składu wyodrębnić tematyczne zespoły robocze,
- mają możliwość występowania do Miasta z wnioskami w zakresie działalności poszczególnych komisji dialogu obywatelskiego,
- udział z głosem doradczym w posiedzeniach Poznańskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego (a od nowej kadencji PRDPP każda komisja dialogu obywatelskiego będzie mogła wyznaczyć swojego przedstawiciela wchodzącego w skład PRDPP),
- proponowanie tematów do harmonogramu prac ww. Rady.

W 2015 roku działało pięć komisji dialogu obywatelskiego:

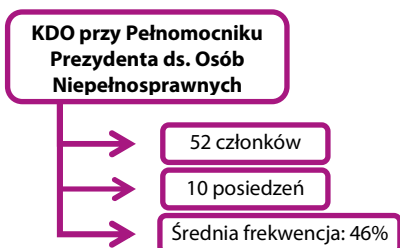
- przy Pełnomocniku Prezydenta Miasta Poznania ds. Osób Niepełnosprawnych,
- przy Wydziale Kultury,
- przy Wydziale Ochrony Środowiska,
- przy Wydziale Zdrowia i Spraw Społecznych
- przy Wydziale Oświaty (w 2015 roku wznowiła działalność).

Komisje Dialogu Obywatelskiego podejmowały szereg bieżących tematów związanych z profilem ich działania, wynikających z lokalnego czy ogólnopolskiego kontekstu. I tak np. KDO przy Wydziale Oświaty zajmowała się wypracowaniem metod skutecznej komunikacji między organizacjami pozarządowymi a szkołami, KDO przy Pełnomocniku ds. Osób Niepełnosprawnych kwestią dostępności komunikacji miejskiej oraz przestrzeni miejskiej dla osób z niepełnosprawnościami a KDO przy Wydziale Kultury określaniem i wypracowywaniem standardów zapewniających sprawiedliwe i transparentne dzielenie miejskich środków przeznaczanych na kulturę.

Łącznie komisje dialogu obywatelskiego zebrały się w 2015 roku 47 razy a w ich skład wchodziło 207 członków. Dla porównania w 2014 roku komisje zebrały się 32

razy, a należało do nich 166 przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz wydziałów merytorycznych Urzędu Miasta.

Poniższe grafiki przedstawiają najważniejsze dane związane z funkcjonowaniem komisji w 2015 roku:

Najliczniejszą komisją była, podobnie jak w 2014 roku KDO przy Wydziale Zdrowia i Spraw Społecznych, której liczebność wzrosła z 54 do 66 członków. Z kolei najintensywniej pracującą była KDO przy Wydziale Kultury, która w 2015 roku spotkała się aż 13 razy (dla porównania w 2014 roku było to 8 posiedzeń) przy frekwencji sięgającej prawie 60%. Warto też odnotować wznowienie prac przez KDO przy Wydziale Oświaty.

Więcej informacji na temat poszczególnych komisji dialogu obywatelskiego można znaleźć na stronie www.poznan.pl/organizacje.

2.2.3. Inne rady z przedstawicielami organizacji pozarządowych

Oprócz Poznańskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego istnieją również inne rady, w skład których wchodzi przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Inne rady z przedstawicielami organizacji pozarządowych

Miejska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych – III kadencja

- Powołana zarządzeniem Nr 737/2015/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 04 listopada 2015 r.
- Kadencja – 4 lata
- Skład osobowy:
  - 4 osoby reprezentujące organizacje pozarządowe
  - Pełnomocnik Prezydenta Miasta Poznania ds. Osób Niepełnosprawnych

Miejska Rada Seniorów – III kadencja*

- Powołana uchwałą Nr XV/134/VII/2015 Rady Miasta Poznania z dnia 14 lipca 2015 roku
- Kadencja – 4 lata (na okres kadencji Rady Miasta)
- Skład osobowy:
  - 3 osoby reprezentujące Radę Miasta Poznania
  - 3 osoby reprezentujące Prezydenta Miasta Poznania
  - 9 osób reprezentujących organizacje pozarządowe, rady osiedli i kluby seniora

Rada Rodziny Dużej – II kadencja*

- Powołana zarządzeniem Nr 235/2015/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 14 kwietnia 2015 r.
- Kadencja – 4 lata (na okres kadencji Rady Miasta)
- Skład osobowy:
  - 3 osoby reprezentujące Radę Miasta Poznania
  - 3 osoby reprezentujące Prezydenta Miasta Poznania
  - 7 osób reprezentujących organizacje pozarządowe

Młodzieżowa Rada Konsultacyjna przy Prezydencie Miasta Poznania

- Kadencja rady trwa 4 lata i jest tożsama z kadencją Prezydenta
- Liczy 16 członków
- Nie ma formalnej struktury; realizując swoje inicjatywy, otrzymuje wsparcie ze strony Miasta, m.in. odbywa swoje spotkania w Urzędzie Miasta Poznania.

*w związku z przeprowadzonymi w 2014 roku wyborami samorządowymi zaistniała konieczność powołania nowych składów tych rad, co miało miejsce w 2015 roku.

Do kompetencji powyższych rad należy przede wszystkim:

- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Miasta Poznania,
- ocena realizacji projektów, wydawanie opinii i formułowanie wniosków, zgłaszanie uwag do aktów prawa miejscowego,
- są również płaszczyzną integrującą środowiska, które reprezentują, oraz inicjującą działania mające na celu upowszechnianie współpracy poszczególnych środowisk i grup społecznych z Miastem.

Liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych i ich rola w poszczególnych radach jest różna i zależy przede wszystkim od specyfiki organizacyjnej oraz zakresu kompetencji danej rady.

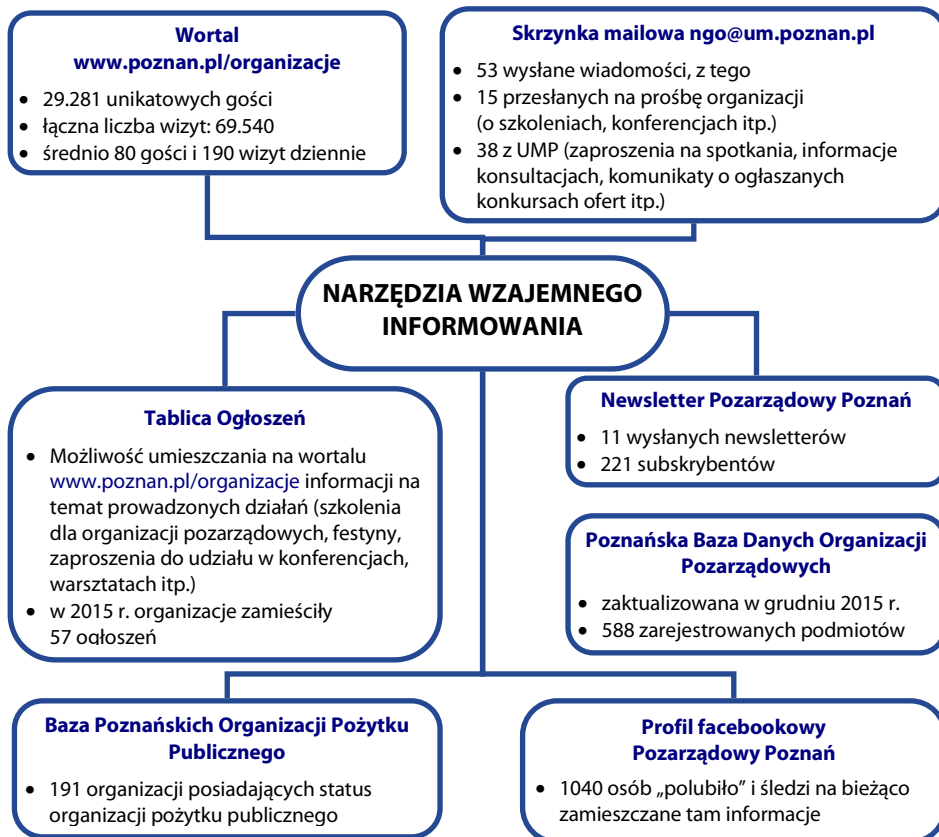
2.2.4. Elektroniczne narzędzia wzajemnego informowania

Podstawą kontaktu z organizacjami pozarządowymi jest wortal Pozarządowy Poznań www.poznan.pl/organizacje. Na stronie tej zamieszczane są aktualne informacje o współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi, a także również ogłoszenia, komunikaty, informacje z innych źródeł – wszystko, co dotyczy i może zainteresować osoby aktywnie działające w sektorze pozarządowym czy na styku urząd – organizacje. Na stronie istnieje również tzw. Tablica ogłoszeń, która daje możliwość samodzielnego dodawania wiadomości przez użytkownika. Dzięki temu strona jest współtworzona również przez organizacje pozarządowe.

W celu dotarcia do jak największej liczby odbiorców wykorzystywana jest również poczta elektroniczna ngo@um.poznan.pl. Za jej pomocą przesyłane są wiadomości z Urzędu Miasta do organizacji pozarządowych, które za pomocą formularza danych zgłosiły się do Poznańskiej Bazy Organizacji Pozarządowych. Skrzynka ta służy również do pośredniczenia i przekazywania ważnych informacji od jednych organizacji pozarządowych do innych.

Dodatkowym źródłem informacji jest [Newsletter Pozarządowy Poznań](#), w którym skrótowo opisywane są bieżące informacje dotyczące współpracy Miasto Poznań – organizacje pozarządowe (np. o prowadzonych czy planowanych akcjach, możliwościach uzyskania dotacji na zadania zlecane przez Miasto itp.)

Ponieważ coraz więcej osób korzysta z portalu społecznościowego Facebook, dlatego Pozarządowy Poznań jest obecny również tam (www.facebook.com/Pozarządowy.Poznan). Na profilu tym na bieżąco pojawiają się wiadomości zamieszczane nie tylko przez pracowników Urzędu Miasta, ale również przez osoby związane ze środowiskiem III sektora. Dodatkowo jest to całkiem skuteczny kanał komunikacji z potencjalnymi odbiorcami przy realizacji projektów dedykowanych sektorowi pozarządowemu, takich jak konkurs Poznański Wolontariusz Roku czy Poznański Dzień i Tydzień Organizacji Pozarządowych.

W porównaniu z rokiem 2014 zauważalny jest wzrost popularności powyższych narzędzi (np. liczba wizyt na portalu www.poznan.pl/organiacje wzrosła z 46.760 do prawie 70.000, liczba ogłoszeń umieszczonych na Tablicy ogłoszeń – wzrost z 47 do 57 w 2015 r., a liczba subskrybentów newslettera Pozarządowy Poznań z 167 do 221). Pokazuje, to że wysiłek wkładany w poprawę komunikacji na linii urząd – organizacje przynosi rezultaty, aczkolwiek jest zapewne jeszcze wiele do zrobienia w tym temacie.

Jak widać, wzajemne informowanie się Urzędu Miasta Poznania i organizacji pozarządowych odbywa się najczęściej za pomocą narzędzi elektronicznych. Dzieje się tak z dwóch powodów. Po pierwsze narzędzia te generują stosunkowo najniższe koszty lub nie generują ich wcale i to zarówno po stronie urzędu, jak i organizacji pozarządowych. Po drugie są dużo szybsze i skuteczniejsze - wiadomość przesłana np. e-mailem po chwili może być odczytana przez odbiorcę. Biorąc pod uwagę ilość przekazywanych wiadomości, a także to, że czasami bardzo ważny jest czas dostępu do informacji i możliwość szybkiej reakcji na nią, elektroniczne narzędzia informowania mają duże znaczenie i powodują, że ta forma dzielenia się informacjami jest najbardziej efektywna.

2.3. Konsultacje

Konsultacje prowadzone są w celu poznania opinii organizacji

Podstawa prawna: : Uchwała Nr LXXX/1201/V/2010 Rady Miasta Poznania z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z Poznańską Radą Działalności Pożytku Publicznego lub organizacjami pozarządowymi

pozarządowych o założeniach projektów aktów normatywnych oraz o zasadach realizacji innych przedsięwzięć. Są one jednym z elementów tworzenia polityk publicznych i zwiędkszają udział mieszkańców w tworzeniu lokalnych polityk publicznych. Konsultacje mogą być przeprowadzane w różnych formach – drogą elektroniczną, w formie opiniowania projektów aktów normatywnych przez rady i komisje, w których skład wchodzi przedstawiciele organizacji pozarządowych, spotkań publicznych.

2.3.1. Konsultacje projektów uchwał i programów

W 2015 roku konsultacjom z Poznańską Radą Działalności Pożytku Publicznego lub organizacjami pozarządowymi poddano 9 projektów uchwał i programów:

- projekt programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w Poznaniu na rok 2015 (konsultacje rozpoczęte 19 grudnia 2014 r.),
- projekt uchwały Rady Miasta Poznania w sprawie wykazu kąpielisk na terenie Miasta Poznania w roku 2015,
- projekt uchwały Rady Miasta Poznania w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności w ośrodkach wsparcia dla osób bezdomnych i pozbawionych schronienia,
- projekt uchwały w sprawie Roczego Programu Współpracy Miasta Poznania z Organizacjami Pozarządowymi na 2016 rok;
- projekt uchwały w sprawie trybu powoływania członków oraz organizacji i trybu działania Poznańskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego;
- projekt uchwały Rady Miasta Poznania w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Wilczy Młyn";
- projekt uchwały Rady Miasta Poznania w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Łęgi Potoku Różanego";
- projekt uchwały w sprawie przyjęcia programu "Poznański Program Integracji i Aktywizacji Zawodowej Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2016-2020";
- projekt pn. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w Poznaniu na rok 2016;

* w tym 64 uwagi uwzględnione w całości i 15 w częściowo

Spośród 228 uwag zgłoszonych w konsultacjach 12 pochodziło od Poznańskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego (7 z nich uwzględniono). Rada wydała także opinie o czterech konsultowanych projektach dokumentów, z czego opinia o projekcie uchwały Rady Miasta Poznania w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności w ośrodkach wsparcia dla osób bezdomnych i pozbawionych schronienia wpłynęła po terminie.

W stosunku do 2014 roku liczba konsultowanych projektów uchwał i programów wzrosła prawie dwukrotnie – z pięciu do dziewięciu. Mniej organizacji

pozarządowych wzięło udział w konsultacjach (z 34 organizacji pozarządowych do 27), za to zgłoszono zdecydowanie więcej uwag (228 w stosunku do 81 w 2014) i więcej nadesłanych uwag uwzględniono (w 2014 r. uwzględniono 17 uwag, a w 2015 r. 79, w tym 64 w całości a 15 częściowo).

Warto zaznaczyć, że powyższe liczby nie wyczerpują wszystkich konsultacji prowadzonych przez Urząd Miasta Poznania. Wprost przeciwnie – większość odbywa się w innym przewidzianym prawem trybie, czyli w trybie konsultacji z mieszkańcami i w związku z tym w niniejszym opracowaniu nie są one opisane.

2.3.2. „Zaproś nas do siebie – porozmawiamy o Rocznym Programie”, czyli nowa forma konsultacji.

W celu zachęcenia organizacji pozarządowych do brania udziału w konsultacjach projektów aktów prawa normatywnego w 2014 r. w ramach konsultacji Roczno Programu Współpracy Miasta Poznania z Organizacjami Pozarządowymi na 2015 r. wprowadzono nową formę konsultacji – tzw. „wizytę konsultacyjną”.

Forma ta pozwala na omówienie projektu opracowywanego dokumentu w siedzibie organizacji pozarządowej. Wizyty w siedzibach organizacji odbywają się w dowolnych, dogodnych dla gospodarzy terminach, dzięki czemu szanse na wyjaśnienie wątpliwości, omówienie i zgłoszenie uwag zwiększają się.

Podczas prac nad Rocznym Programem Współpracy na 2015 rok z możliwości zaproszenia urzędników do swojej siedziby w ramach wizyty konsultacyjnej pt.: „Zaproś nas – porozmawiamy o Rocznym Programie Współpracy” skorzystało 6 organizacji pozarządowych. Natomiast przy pracach nad Rocznym Programem na 2016 rok z tej możliwości skorzystały 2 organizacje.

3. WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE REALIZACJI ZADAŃ PUBLICZNYCH

Podstawa prawna: ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

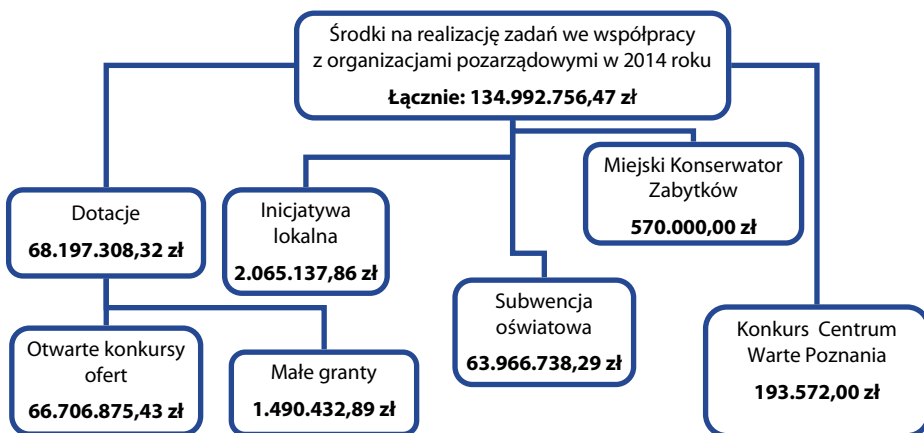
Istnieje wiele możliwości i form współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi, jednak współrealizowanie zadań publicznych przez samorząd i organizacje pozarządowe odbywa się przede wszystkim w formie współpracy finansowej (zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych) oraz współpracy niefinansowej (np. komisje konkursowe, projekty partnerskie, patronaty, udostępnianie zasobów lokalowych).

3.1. Realizacja zadań z wykorzystaniem form finansowych

Podstawową formą współpracy finansowej jest zlecenie realizacji zadań publicznych poprzez otwarte konkursy ofert oraz w pozakonkursowym trybie udzielania dotacji (tzw. małe granty, zgodnie z art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie).

W obu trybach zadania mogą być zlecane w formie wspierania (gdy wymagany jest wkład własny organizacji) lub powierzania (gdy realizacja zadania jest w całości finansowana ze środków Budżetu Miasta). W przypadku otwartych konkursów ofert decyzje o przyznaniu dotacji podejmuje Prezydent Miasta Poznania na mocy zarządzenia po zapoznaniu się z wynikami prac komisji konkursowej oceniającej oferty w danym konkursie. O celowości dotacji w trybie pozakonkursowym rozstrzyga dyrektor wydziału merytorycznego lub biura.

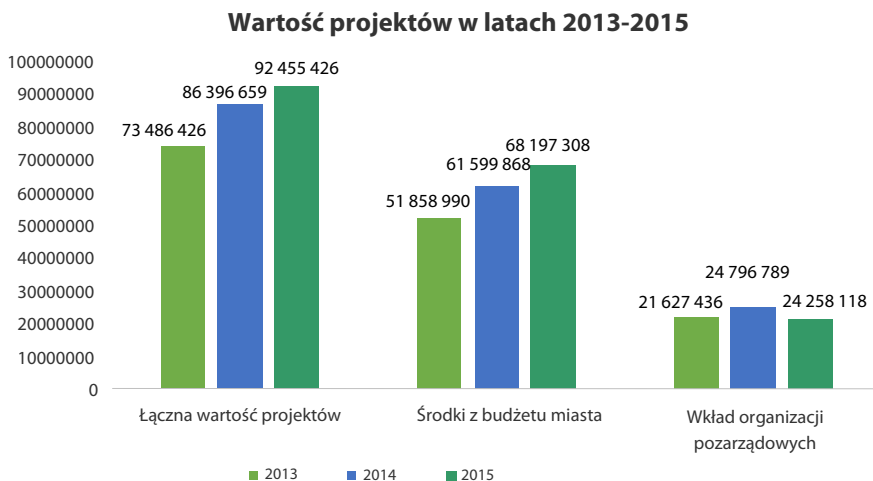
Poniższy schemat przedstawia sumę wszystkich środków przekazanych w 2015 roku organizacjom pozarządowym **na realizację konkretnych zadań pożytku publicznego** z podziałem na źródło i tryb przekazywania. Wszystkie poniższe dane zostały przedstawione według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku.

W stosunku do roku 2014 łączna kwota przekazana organizacjom pozarządowym na realizację zadań w powyższych trybach wzrosła o około 12 milionów złotych.

W przypadku środków przekazywanych na realizację zadań zleczanych organizacjom pozarządowym w formie dotacji wartość projektów realizowanych w 2015 roku wyniosła 92.455.426,26 zł, z czego 68.197.308,32 zł (73,76%) to środki pochodzące z budżetu Miasta Poznania, natomiast 24.258.117,94 zł (26,24%) to wkład własny organizacji pozarządowych (finansowy – 22.396.460,01 zł (92,32%), osobowy – 1.861.958,98 zł (7,68%).

Poniższy wykres pokazuje jak na przestrzeni ostatnich lat kształtowała się relacja łącznej wartości projektów do środków z budżetu Miasta oraz wkładu własnego organizacji pozarządowych (dla większej przejrzystości wykresu kwoty zostały zaokrąglone do pełnych złotych).

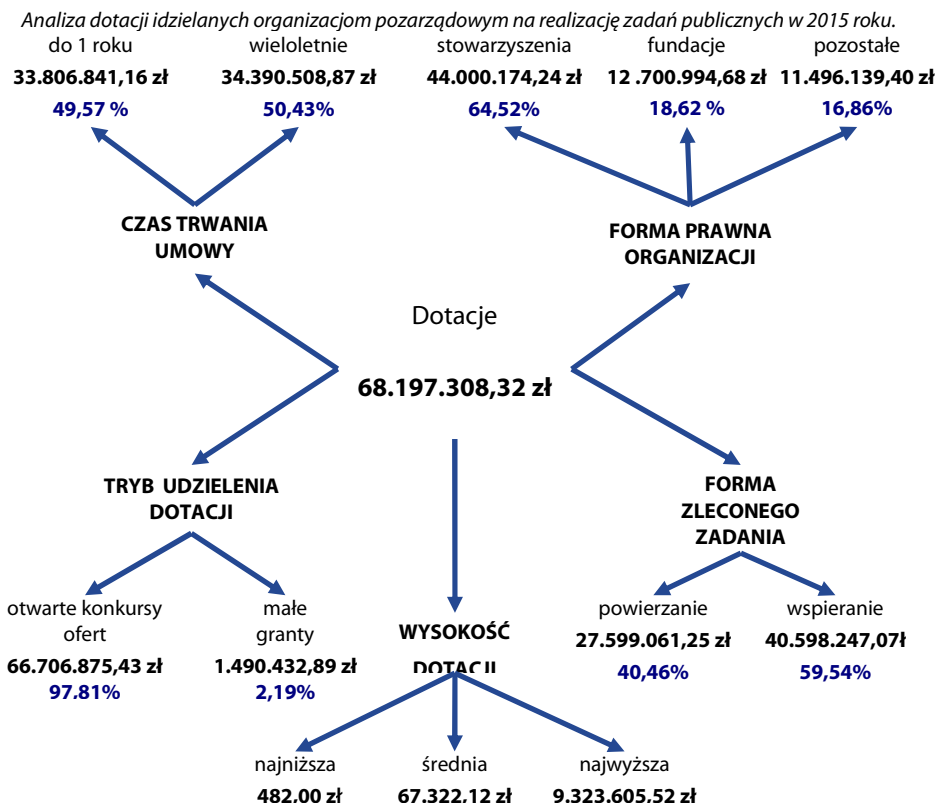
W ciągu ostatnich trzech lat wartość projektów realizowanych w ramach dotacji wzrosła o 18.969.000,00 zł (25,81%), z tego środki przekazywane z budżetu Miasta wzrosły o ponad 16. 338.318,00 zł (31,5%), a wysokość wkładu własnego organizacji wzrosła o 2.630.682,00 zł) (12,16%)..

Łącznie na zadania realizowane w 2015 roku **607 podmiotów** złożyło do wydziałów Urzędu Miasta Poznania **1.609 ofert** na realizację zadań publicznych (**1.213 w otwartych konkursach ofert** oraz **396 w trybie małych grantów**), co daje średnio 2,65 oferty na jedną organizację. Po zakończeniu procedur

podpisanych zostało **967 umów dotacyjnych (659 – otwarte konkursy ofert, 246 – małe granty)**.

Ponadto w 2015 roku obowiązywało dodatkowo 46 umów wieloletnich na realizację zadań publicznych, które rozpoczęły się przed 2015 rokiem. Tym samym łączna liczba obowiązujących umów dotacyjnych wyniosła 1.013.

Szczegółowa analiza złożonych ofert i przyznanych dotacji w obu trybach znajduje się odpowiednio w rozdziale 3.1.1 Otwarte konkursy ofert oraz 3.1.2 Małe granty.

Zestawienie wykonania dotacji (otwarte konkursy ofert + małe granty) w poszczególnych obszarach pożytku publicznego wraz z kwotami wnioskowanymi oraz przyznanymi wygląda następująco:

Dotacje w 2015 roku z podziałem na obszary pożytku publicznego

Lp.	Nazwa obszaru	Kwota wnioskowana	Kwota przyznana	Wykonanie dotacji
1	Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób	33.594.839,76 zł	30.884.468,70 zł	30.667.814,02 zł
2	Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej	5.391.095,60 zł	4.517.796,00 zł	4.517.796,00 zł
3	Ochrona i promocja zdrowia	781.771,00 zł	353.500,00 zł	350.904,91 zł
4.	Podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej	10.000,00 zł	10.000,00 zł	10.000,00 zł
5.	Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	7.148.162,79 zł	3.237.600,00 zł	3.237.284,83 zł
6.	Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym	4.205.144,920 zł	1.009.785,70 zł	963.681,87 zł
7.	Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości	150.123,00 zł	94.403,00 zł	89.350,10 zł
8.	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych	70.000,00 zł	40.000,00 zł	39.921,36 zł
9.	Nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie	1.429.757,27 zł	269.526,00 zł	267.716,50 zł
10.	Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	33.817.765,18 zł	12.061.283,43 zł	11.944.849,31 zł
11.	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	13.980.604,31 zł	8.184.999,00 zł	7.928.976,88 zł
12.	Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego	219.589,00 zł	146.705,00 zł	143.134,34 zł
13.	Turystyka i krajoznawstwo	225.129,42 zł	131.600,00 zł	127.054,05 zł
14.	Działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami	67.700,00 zł	50.000,00 zł	49.390,63 zł
15.	Promocja i organizacja wolontariatu	140.273,00 zł	68.010,00 zł	67.982,16 zł

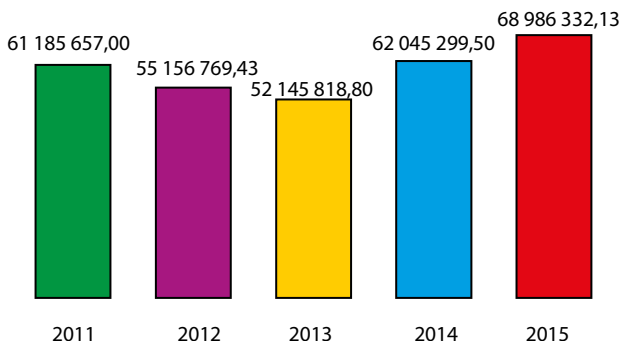
16.	Działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka	1.582.397,00 zł	725.000,00 zł	630.200,00 zł
17.	Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	10.201.854,02 zł	7.116.605,30 zł	7.102.499,42 zł
18.	Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3. ust. 3 w zakresie określonym w pkt. 1-32	60.000,00 zł	60.000,00 zł	58.751,94 zł
SUMA		113.076.206,27 zł	68.961.282,13 zł	68.197.308,32 zł

Należy zwrócić uwagę na fakt, że w przypadku obszaru *Działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka* podana kwota obejmuje jedynie środki przekazane organizacjom pozarządowym zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Nie są tu uwzględnione środki przekazane podmiotom o innej osobowości prawnej na dofinansowanie żłobków niepublicznych.

Wszystkie obliczenia sporządzone zostały na podstawie wykonania dotacji, zgodnie ze stanem na 31 grudnia 2015 roku. W związku z tym ostateczne kwoty oraz wartości procentowe mogą ulec zmianom wraz z ostatecznym rozliczeniem przez organizacje pozarządowe dotacji udzielonych przez Miasto Poznań. W 2015 roku Miasto Poznań rozszerzyło zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi poprzez udzielanie dotacji w czterech nowych obszarach pożytku publicznego (podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami, promocja i organizacja wolontariatu oraz działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3. ust. 3 w zakresie określonym w pkt. 1-32).

Wykonanie dotacji (w stosunku do kwot przyznanych) **wyniosło w 2015 roku 98,89%**, a kwota przyznanych dotacji stanowi **2,19%** wszystkich wydatków przewidzianych w projekcie budżetu Miasta Poznania (w roku 2014 stosunek ten wyniósł 2,17%).

Wysokość dotacji przyznanych w latach 2011 - 2015

W 2015 roku ponownie wzrosła liczba zarówno złożonych ofert, jak i podpisanych umów. Liczba złożonych ofert wzrosła w porównaniu z 2014 rokiem o ok. 13%. Z kolei liczba podpisanych umów wzrosła o niecałe 4%. Wynika to przede wszystkim z większej liczby ogłaszanych otwartych konkursów ofert, a co za tym idzie większej liczby zadań publicznych zleczanych organizacjom pozarządowym, nowych obszarów pożytku publicznego, w których dotacje są udzielane oraz dalszemu dynamicznemu wzrostowi liczby składanych ofert i podpisywanych umów w pozakonkursowym trybie udzielanie dotacji.

Stosunek liczby przyznanych dotacji do złożonych ofert w latach 2011-2015

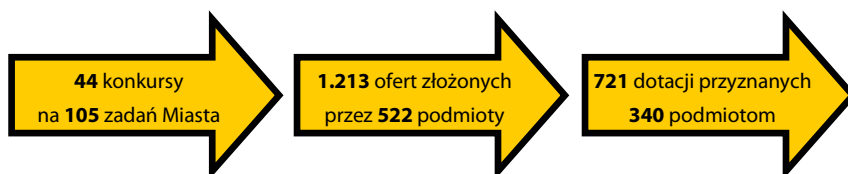
	2011	2012	2013	2014	2015
Podpisanych umów	721	736	724	858	967
Złożonych ofert	1427	1404	1152	1551	1609
Stosunek procentowy	50,52%	52,42%	62,84%	55,31%	60,09%

3.1.1. Otwarte konkursy ofert

W ramach ogłoszonych na 2015 rok **44 otwartych konkursów ofert** złożonych zostało **1.213 ofert** przez **522 organizacje pozarządowe** oraz podmiotów określonych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Po przeprowadzeniu procedur konkursowych przyznane zostały dotacje na realizację **721 projektów**.

Podstawa prawna: Rozdział 2a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Dla porównania, na 2014 rok ogłoszone były 32 konkursy, w wyniku których 329 organizacji otrzymało 659 dotacji na realizację 70 zadań publicznych.

W roku 2015 obowiązywało 60 umów na zadania wieloletnie. Realizacja 46 z nich rozpoczęła się przed 1 stycznia 2015 roku, (realizacja kolejnych 14 rozpoczęła się w roku 2015).

67 ofert zostało odrzuconych z przyczyn formalnych (np. złożone były w sposób inny niż wymagany w konkursie, bez zapewnienia wymaganego w ogłoszeniu konkursowym minimalnego wkładu własnego, na niewłaściwym formularzu lub po terminie) i nie brały udziału w procedurach konkursowych.

Natomiast oferty, które nie otrzymały dotacji z powodu braku środków, to takie, które były ocenione pozytywnie (ponad 51 punktów) przez komisje konkursowe. Takich ofert było na 2015 rok 317. Ich przeciwieństwem są oferty odrzucone ze względu na negatywną ocenę komisji konkursowej, które nie uzyskały minimalnej wartości oceny w wysokości 51 punktów (79 ofert).

W 27 przypadkach organizacje pozarządowe rezygnowały z realizacji zadania mimo uzyskanej dotacji (najczęściej w przypadkach, gdy przyznana kwota na dane zadanie była dużo niższa niż wnioskowana przez organizację).

Liczba ofert złożonych w konkursach ofert w poszczególnych obszarach pożytku publicznego na 2015 r.

Lp.	Nazwa obszaru	oferty	umowy	formalna	brak środków	negatywna	rezygn. oferenta
1	Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób	40	35	1	4	-	-
2	Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej	33	23	2	6	2	-
3	Ochrona i promocja zdrowia	26	16	1	9	-	-
4	Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	72	24	5	42	1	-
5	Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym	70	18	12	39	-	1
6	Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości	31	21	-	10	-	-
7	Nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie	61	17	8	21	13	2
8	Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	359	124	26	162	42	5
9	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	285	258	1	-	10	16
10	Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego	19	14	3	-	1	1
11	Turystyka i krajoznawstwo	19	18	-	-	-	1
12	Promocja i organizacja wolontariatu	6	3	-	3	-	-
13	Działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka	23	12	3	8	-	-
14	Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	168	137	5	14	10	2
15	Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3. ust. 3 w zakresie określonym w pkt. 1-32	1	1	-	-	-	-
SUMA		1213	721	67	318	79	28

Szczegółowy wykaz złożonych ofert oraz dotacji przyznanych na realizację zadań publicznych w trybie otwartych konkursów ofert na 2015 rok dostępny jest w wersji elektronicznej (tabela Excel) do pobrania ze strony www.poznan.pl/organizacje w zakładce „Sprawozdania”.

3.1.2. Małe granty

Podstawa prawna: art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego

Pozakonkursowy tryb udzielania dotacji (potocznie nazywany „małymi grantami”) jest najbardziej dynamicznie rozwijających się formą przekazywania środków na realizację zadań publicznych. W ciągu ostatnich pięciu lat liczba dotacji przyznanych w tym trybie wzrosła o 492% (z 50 do 246).

W 2015 roku w trybie „małych grantów” podpisano umowy na realizację 246 zadań publicznych, na które przekazanych zostało łącznie 1.529.237,94 zł.

Wykonanie dotacji zgodnie ze stanem na 31 grudnia 2015 r. wyniosło 97,46%.

Wysokość dofinansowania lub finansowania w tym trybie nie może przekraczać jednorazowo 10.000,00 zł, a zadanie publiczne nie może być realizowane w okresie dłuższym niż 90 dni. Dodatkowo jedna organizacja pozarządowa może w danym roku budżetowym uzyskać na realizację zadań publicznych maksymalnie 20.000 zł. Łączna wysokość środków przyznanych przez organ wykonawczy w tym trybie nie może przekroczyć 20% dotacji planowanych w danym roku budżetowym na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Małe granty w latach 2011 - 2015

Rok	Złożone oferty	Podpisane umów	Łączna kwota dotacji
2011	83	50	346.891,00 zł
2012	156	92	590.699,14 zł
2013	212	145	783 939,26 zł
2014	295	199	1.119.753,50 zł
2015	396	246	1.490.432,89 zł

Środki na realizację zadań w trybie małych grantów częściowo pochodziły z budżetów 27 Rad Osiedli, które w 2015 roku przekazały na 73 zadania realizowane przez organizacje pozarządowe łącznie 491.608,00 zł (Wydział Sportu – 21 zadań na kwotę 124.642,00 zł, Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych – 49 zadań na kwotę 331.127,00 zł oraz Wydział Kultury 3 zadania na kwotę 35.839,00 zł).

Wykaz ofert złożonych w trybie „małych grantów” w poszczególnych obszarach w 2015 r.

Lp.	Nazwa obszaru	oferty	umowy	formalna	brak środków	brak celowości	rezygn. oferenta
1	Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób	6	5	-	-	1	-
2	Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej	22	19	1	2	-	-
3	Podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej	1	1	-	-	-	-
4	Ochrona i promocja zdrowia	12	3	3	1	4	1
5	Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	19	9	6	3	-	1
6	Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym	33	26	3	1	2	1
7	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych	7	4	1	1	1	-
8	Nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie	47	-	-	47*	-	-
9	Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	122	72	10	8	27	5
10	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	33	32	-	-	-	1
11	Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego	2	-	1	-	1	-
12	Turystyka i krajoznawstwo	3	3	-	-	-	-

13	Działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami	11	8	-	2	1	-
14	Promocja i organizacja wolontariatu	3	2	-	-	-	1
15	Działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka	2	2	-	-	-	-
16	Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	71	58	2	2	8	1
17	Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3. ust. 3 w zakresie określonym w pkt. 1-32	2	2	-	-	-	-
	SUMA	396	246	27	67	45	11

*Wszystkie oferty dotyczyły tego samego projektu i złożyła je jedna organizacja, mimo iż była informowana, że Wydział Oświaty nie dysponuje środkami na jego realizację.

Szczegółowy wykaz złożonych ofert oraz przyznanych dotacji przyznanych na realizację zadań publicznych w trybie małych grantów na 2015 rok dostępny jest w wersji elektronicznej (tabelka Excel) do pobrania ze strony www.poznan.pl/organizacje w zakładce „Sprawozdania”.

3.1.3. Inne formy realizacji zadań publicznych we współpracy z organizacjami pozarządowymi

• Inicjatywa lokalna

W Poznaniu od wielu lat realizowane są działania w ramach inicjatywy lokalnej, które koordynuje Wydział Gospodarki Komunalnej. W ramach inicjatywy lokalnej organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy miasta mogą składać wnioski na realizację wybranych projektów. W roku 2015 wartość inicjatywy lokalnej wyniosła 2 755 730,82 zł, z czego finansowy udział miasta to 2 065 137,86 zł. Środki ludności wyniosły 690 592,96 zł.

Podstawa prawna: Rozdział 2a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

W ramach inicjatywy lokalnej największe środki zostały przekazane na budowę dróg oraz sieci kanalizacyjne:

- Budowa dróg – 1 175 985,33 zł
- Sieć deszczowa – 84 855,36 zł
- Sieć energetyczna – 179 937,93 zł

- Sieć kanalizacyjna – 949 417,36 zł
- Sieć wodociągowa – 365 534,84 zł

Środki finansowe przekazywane przez miasto na przedstawiane obszary inwestycyjne rozlokowane zostały na terenie całego miasta, w szczególności w dzielnicach:

Dzielnica	Wydatkowane środki	Udział procentowy
Wilda	96 749,25 zł	4,68 %
Nowe Miasto	342 142,71 zł	16,57 %
Jeżyce	1 126 656,59 zł	54,56 %
Stare Miasto	499 589,31 zł	24,19 %
Razem:	2 065 137,86 zł	100 %

• Poznański Budżet Obywatelski 2015

W roku 2015 realizowane były projekty wyłonione w poprzedniej edycji Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego. Zwycięskie projekty zostały podzielone na dwie kategorie: projekty duże - do 8 000 000 zł, projekty małe - do 1 000 000 zł.

Przedsięwzięcia duże realizowane w ramach PBO-2015:

- Wartostrada – ścieżka pieszo-rowerowa nad wartą – 3 300 000 PLN
- Sportowy Golaj – Gołęcińska Strefa Sportu i Rekreacji – 3 900 000 PLN
- Ratowanie Sieci Fortów Poznańskich – 725 000 PLN

Przedsięwzięcia małe realizowane w ramach PBO-2015:

- Winogradzki Park Sportu i Rekreacji – 800 000 PLN
- Nowa Rusalka – 610 000 PLN
- Trener Osiedlowy – całoroczne, bezpłatne zajęcia sportowe naosiedlowych boiskach dla dzieci, młodzieży i seniorów – 825 000 PLN

Łącznie w edycji PBO 2015 mieszkańcy oddali 54 tys. głosów, przy czym 45 tys. głosów było ważnych.

• Środki przekazane przez Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków

Podstawa prawna: ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

W roku 2015 w Biurze Miejskiego Koordynatora Zabytków złożone zostały 23 oferty na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, z których 16 rozpatrzono pozytywnie i

podpisano umowy. 10 z nich (na łączną kwotę 570.000,00 zł dotyczyło organizacji pozarządowych lub podmiotów uprawnionych zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Łączna kwota przekazana w tym trybie wzrosła z 500.000 zł w 2014 roku do 1.000.000 zł w roku 2015.

Szczegółowy wykaz podmiotów, którym przyznano dotacje zawarty jest w Uchwale nr XI/91/VII/2015 Rady Miasta Poznania z dnia 5 maja 2015 r. w sprawie udzielenia dotacji w 2015 r. na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków.

- **Konkurs Centrum Warte Poznania**

Jest to konkurs organizowany przez Wydział Kultury. Ma on na celu uatrakcyjnienie śródmieścia Poznania poprzez zaproponowanie i przeprowadzenie różnego rodzaju działań kulturalnych, artystycznych i edukacyjnych w przestrzeni miejskiej. W 2015 roku do realizacji zostało wybranych 20 projektów, z których 10 zostało zgłoszonych przez organizacje pozarządowe:

- Fundacja Artystyczno-Edukacyjna Puenta, "W środku Śródki", kwota dofinansowania: 27.200 zł
- Fundacja na Rzecz Kultury i Społeczeństwa Obywatelskiego Cukier Puder, "Komunikacja", kwota dofinansowania: 6.000 zł
- Stowarzyszenie Jeżyckie Centrum Kultury i Inicjatyw Społecznych, "Ogródek Sztuki na Jeżycach", kwota dofinansowania: 12.800 zł
- Fundacja Centrum Amarant, "Centrum Amarant. Nowe Serce Jeżyc/Kultura na Jeżycach", kwota dofinansowania: 35.630 zł
- Stowarzyszenie Kolektyw 1a, "natura:miasto:pamięć", kwota dofinansowania: 36.000 zł
- Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Przystań, Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa Rolna, "Impuls Kultury Wilda", kwota dofinansowania: 20.000 zł
- Fundacja Winnice Poznania, "Testowe Winnice Poznania", kwota dofinansowania: 5.890 zł
- Fundacja Animatoria, "Jeżyce 2.0", kwota dofinansowania: 24.000 zł
- Fundacja Otwarta Strefa Kultury, "Warsztaty rzeźby w drewnie na Łazarzu", kwota dofinansowania: 13.130 zł

- Stowarzyszenie Antropologów Kultury Etnosfera, Kino na Rybitwach vol.3, kwota dofinansowania: 12.922 zł

Łączna wartość środków finansowych przeznaczonych na konkurs i jego realizację to **350.000,00 zł**, wartość projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe wyniosła **193.572 zł**.

3.2. Współpraca niefinansowa przy realizacji zadań publicznych

Równie istotne, jak współpraca finansowa, są takie elementy, jak wymiana wiedzy i doświadczeń, wzajemne korzystanie z zasobów technicznych i osobowych, ustalanie procedur i informowanie o przebiegu ich realizacji czy powoływanie międzysektorowych zespołów koordynacyjnych. Zagadnienia te zaliczają się do niefinansowych form współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi.

Konsultacje, wspólne zespoły tematyczne (takie jak Poznańska Rada Działalności Pożytku Publicznego czy komisje dialogu obywatelskiego) oraz korzystanie z narzędzi promocji (serwis internetowy, mailing, newsletter itp.) zostały już opisane w rozdziale „Współpraca w zakresie tworzenia polityk publicznych”, natomiast charakterystyka pozostałych form współpracy znajduje się poniżej.

3.2.1. Patronaty

Honorowy Patronat Prezydenta Miasta Poznania przyznawany jest przedsięwzięciom i inicjatywom wartościowym społecznie i istotnym dla rozwoju i promocji Miasta Poznania, takim jak inicjatywy społeczne, kulturalne, obywatelskie, edukacyjne, sportowe, ekonomiczne, ekologiczne, prozdrowotne, prośrodowiskowe itp.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Gabinet Prezydenta w 2015 roku organizacjom pozarządowym udzielono **150 patronatów**.

Łącznie w latach 2012-2015 projektem realizowanym przez organizacje pozarządowe wsparcie w postaci patronatu udzielane było 604 razy. Szczegółowe zasady i procedurę ubiegania się o patronat można znaleźć na stronie <http://www.poznan.pl/mim/rzecznik>.

3.2.2. Komisje konkursowe

Komisje konkursowe powoływane są w celu opiniowania ofert złożonych przez organizacje pozarządowe w otwartych konkursach ofert na realizację zadań publicznych. W skład komisji konkursowych powoływanych przez organ jednostki samorządu terytorialnego wchodzi przedstawiciele organu wykonawczego tej jednostki oraz osoby wskazane przez organizacje pozarządowe. W prace komisji mogą zostać również zaangażowani niezależni eksperci w danej dziedzinie, którzy dysponują głosem doradczym. W 2015 roku komisje konkursowe odbyły łącznie 46 posiedzeń. Często starzało się tak, że poszczególne osoby zasiadały w więcej niż jednej komisji, wielokrotnie i tym samym brali oni udział w pracach komisji w kilku obszarach działalności publicznego.

Podstawa prawna:

- art. 15 ust 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- zarządzenie Nr 537/2014/P z dnia 15 września 2014 roku.
- Uchwała nr LXXIII/1143/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 roku

Bieżące informacje w związku z prowadzonymi naborami do komisji konkursowych ogłaszane są na stronie internetowej www.poznan.pl/organizacje.

Komisje w otwartych konkursach ofert na 2015 r.

Wydział	Obszar	Liczba posiedzeń komisji	Liczba przedst. Prezydenta Miasta	Liczba przedst. organizacji
Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych	Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej	2	4	5
	Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób	4	8	10
	Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym	2	4	6
	Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	2	4	4
	Ochrona i promocja zdrowia	2	6	5

	Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	9	26	18
	Działalność na rzecz integracji cudzoziemców	1	3	2
	Promocja i organizacja wolontariatu	1	3	2
	Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt. 1-32	1	3	3
	Działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka	2	2	6
Wydział Kultury i Dziedzictwa	Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	9	27	27
Wydział Sportu	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	4	8	8
	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej oraz Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	1	2	2
	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej oraz Turystyka i krajoznawstwo	1	2	2
Wydział Oświaty	Nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie	2	6	4
Wydział Ochrony Środowiska	Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego	1	2	2
Wydział Działalności Gospodarczej i Rolnictwa	Działalność gospodarcza wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości	1	3	2
Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta	Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	1	3	3
SUMA		46	116	111

Szczegółowy tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych opisane zostały w rozdziale 8 Rocznego Programu Współpracy Miasta Poznania z Organizacjami Pozarządowymi na 2015 r.

3.2.3. Udostępnianie zasobów lokalowych

Organizacje pozarządowe mogą ubiegać się o najem lokalu użytkowego w trybie bezprzetargowym na prowadzoną działalność z rynkową stawką czynszu adekwatną do stanu technicznego i położenia budynku. Jednostką współpracującą z organizacjami pozarządowymi poszukującymi lokali użytkowych jest Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych, który udziela szczegółowych informacji o trybie i warunkach najmu oraz zaprasza organizacje do skorzystania z oferty wolnych lokali użytkowych.

1	Łączna liczba podmiotów korzystających z lokali	100
2	Liczba umów zawartych w 2015 roku	22*
3	Liczba umów zawartych w latach poprzednich i obowiązujących w 2015 roku	125
4	Liczba wygasłych, zerwanych lub rozwiązanych umów w 2015 roku	11
5	Liczba podmiotów korzystających z lokali bezumownie	0
6	Liczba podmiotów, które uzyskały lokal w trybie bezprzetargowym	100
7	Liczba podmiotów korzystających z lokali na czas nieoznaczony	79
8	Liczba podmiotów korzystających z lokali na czas oznaczony	28**
9	Liczba organizacji korzystających z lokali na zasadzie użyczenia	7
10	Liczba organizacji korzystających z lokali na zasadzie umowy o korzystanie	20
11	Liczba organizacji korzystających z lokali na zasadzie wynajmu	73
12	Liczba organizacji korzystających z lokali na zasadzie porozumień czasowych	7
13	Stosunek procentowy liczby lokali udostępnianych organizacjom pozarządowym do ogólnej liczby lokali miejskich	9,44%

* w tym 6 porozumień czasowych zawieranych na czas festiwalu, projektów artystycznych itp.

** w tym w tym 7 organizacji, które zawarły porozumienia na udostępnienie lokalu na czas festiwalu, projektów artystycznych etc

W 2015 roku wzrosła zarówno liczba lokali, które na preferencyjnych warunkach są udostępniane organizacjom pozarządowym na ich działalność statutową, jak i liczba podmiotów korzystających z tego rodzaju wsparcia (z 96 do 100). Z kolei stosunek procentowy liczby lokali udostępnianych organizacjom pozarządowym do ogólnej liczby lokali miejskich wzrósł z 8,18 do 9,44 %.

3.2.4. Projekty partnerskie finansowane ze środków zewnętrznych

Projekty partnerskie realizowane przez przedstawicieli kilku instytucji dzięki dopełniającym się obszarom działalności partnerów zapewniają kompleksowe i innowacyjne podejście do realizowanych zadań. Współpraca oparta na doświadczeniu i zaangażowaniu członków partnerstwa stanowi o sukcesie projektu oraz przynosi wymierne korzyści w postaci oczekiwanych rezultatów przedsięwzięcia.

Projekty partnerskie realizowane w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi, finansowane ze środków zewnętrznych

Miasto obywateli. Rozwój Rad Osiedli w Poznaniu

- Jednostka: Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta - partner
- Organizacja: Fundacja ALTUM
- Źródło dofinansowania: NMF EOG
- Wartość projektu: 254.900,00 zł; wkład własny Miasta: 35.000,00 zł

Wielkopolska Wiara Działa Aktywnie

- Jednostka: Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych - partner
- Organizacja: Stowarzyszenie Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich PISOP - lider
- Źródło dofinansowania: Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Poprawa jakości edukacji przedszkolnej – budowanie kompetencji kluczowych u dzieci w wieku przedszkolnym poprzez wdrażanie aktywnych metod uczenia się

- Jednostka: Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta – lider projektu
- Organizacja: Instytut Małego Dziecka
- Źródło dofinansowania: Program Uczenie się przez całe życie
- Wartość projektu: 35.000,00 EUR; kwota dofinansowania: 28.750,00 EUR; wkład własny Miasta: 4.090,00 EUR

W 2015 roku Miasto Poznań realizowało trzy projekty finansowane ze środków zewnętrznych, w których partnerami były organizacje pozarządowe. W dwóch przypadkach Miasto Poznań było partnerem projektu, w trzecim jego liderem.

4. INFRASTRUKTURA WSPÓŁPRACY I TWORZENIE WARUNKÓW DO SPOŁECZNEJ AKTYWNOŚCI

Współpraca pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi jest efektywna wtedy, kiedy oprócz płaszczyzny finansowej tworzone są odpowiednie warunki do społecznej aktywności. Niektóre z elementów tego systemu opisane zostały we wcześniejszych rozdziałach (np. elektroniczne formy wzajemnego informowania, udostępnianie miejskich zasobów lokalowych, inicjatywa lokalna). Jednak w celu pełniejszego opisanie funkcjonującej w Poznaniu infrastruktury współpracy należy wymienić również: Poznańskie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu, działania integrujące środowisko organizacji pozarządowych i nagradzające lokalnych liderów, koordynowanie działań wspólnych Miasta i organizacji pozarządowych.

4.1. Poznańskie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu

Centrum Bukowska (nazwa pochodzi od ulicy, na której się znajduje) działa na rzecz Poznania oraz lokalnych organizacji pozarządowych od roku 2012. Prowadzone jest przez cztery poznańskie organizacje pozarządowe:

- Wielkopolską Radę Koordynacyjną Związek Organizacji Pozarządowych
- Stowarzyszenie Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich PISOP
- Wielkopolskie Forum Organizacji Osób z Niepełnosprawnościami
- Stowarzyszenie Na Tak.

W ofercie Poznańskiego Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu jest:

- promocja i rozwój partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi oraz wewnątrz środowiska organizacji pozarządowych,
- profesjonalizacja poznańskich organizacji pozarządowych,
- wspieranie organizacji pozarządowych w zakresie doradztwa prowadzenia stowarzyszeń i fundacji,

- pomoc w zakładaniu organizacji pozarządowych,
- prowadzenie szkoleń i warsztatów dla liderów wolontariatu i samych wolontariuszy,
- pośrednictwo w zakresie wolontariatu,
- udostępnianie sal konferencyjnych i szkoleniowych,
- analiza potrzeb i oczekiwań poznańskich organizacji pozarządowych.

Więcej informacji na temat działalności Centrum Bukowska można znaleźć pod adresem www.centrumbukowska.pl.

4.2. Integracja i promowanie sektora organizacji pozarządowych

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom organizacji pozarządowych, Miasto Poznań cyklicznie organizuje imprezy i kampanie społeczne mające na celu integrowanie i promowanie środowiska organizacji pozarządowych oraz osób szczególnie zaangażowanych w działalność społeczną. Najważniejszymi imprezami, które odbyły się w 2015 roku, były przede wszystkim: V Poznański Dzień i Tydzień Organizacji Pozarządowych oraz 16 edycja konkursu Poznański Wolontariusz Roku.

4.2.1. V Poznański Dzień Organizacji Pozarządowych

Poznański Dzień Organizacji Pozarządowych jest wydarzeniem, którego celem jest promocja organizacji pozarządowych, które działają w Poznaniu na rzecz miasta i/ lub jego mieszkańców. Często zdarza się, że w mieście mają miejsce imprezy, wystawy, szkolenia, itp., które przygotowują organizacje pozarządowe, ale odbiorcy tych działań nie wiedzą, że to właśnie III sektor zapewnia im udział w tychże wydarzeniach. Organizacje pozarządowe pozostają anonimowe i mimo swojego ogromnego zaangażowania, nie zawsze są doceniane i kojarzone, jako autorzy tak wielu działań potrzebnych czy atrakcyjnych.

Podczas Dnia Organizacji Pozarządowych ok. 80 stowarzyszeń, fundacji i innych ma możliwość zaprezentowania siebie, swojej działalności, wydanych publikacji,

itp. Środowisko III sektora aktywnie włącza się w zaplanowanie harmonogramu Dnia, proponuje konkretne atrakcje, aby wszystkie organizacje pokazały się z jak najbardziej interesującej strony i tym samym zachęciły mieszkańców Poznania do współpracy w dowolnej formie (np. jako wolontariusz, pracownik).

W 2015 r. impreza ta odbyła się **12 września pod hasłem: „Dziel czas. Łącz pasje. Nakręcaj do działania!”** i miała miejsce na **Placu Wolności**. Gadżetem i motywem przewodnim był budzik, a głównym wydarzeniem „budzenie do działania” o godz. 13:00, kiedy to rozdzwoniły się budziki na całym Placu Wolności. W domkach wystawienniczych zaprezentowały się 74 organizacje pozarządowe. Przez cały czas trwania wydarzenia równolegle odbywały się występy wokalne i teatralne przedstawiciele zaangażowanych organizacji, różnotematyczne warsztaty, malowanie twarzy dzieciom, konkursy m.in. z wiedzy fantastycznej, zabawa animacyjna z chustą Klanza, zajęcia z jogi tradycyjnej, a także prezentacja i zajęcia z jogi śmiechu, ćwiczenia Tai Chi, szkolenia z udzielania pierwszej pomocy, udostępniono także specjalne gogle, w których można było doświadczyć, jak czuje się osoba niedowidząca.

Najmłodszym uczestnikom atrakcje zapewniła **Strefa Dziecka**, którą zbudowała Fundacja Wspierania Twórczości, Kultury i Sztuki ARS wraz ze Stowarzyszeniem Słoneczne Ranczo, Fundacją Familijny Poznań i Fundacją L'Arche Wspólnota w Poznaniu. W ramach Strefy Dziecka przez cały dzień wolontariusze malowali dzieciom twarze, umożliwili puszczenie baniek mydlanych XXL, zabawę na dmuchanym zamku, a także przeprowadzili warsztaty:

- autoportretu i karykatury,
- taneczne – zumba i bollywood,
- teatralne,
- „Mój pierwszy obraz”,
- „Kropki i kreski, czyli jak rozumieć sztukę nowoczesną”,
- „Wspólny mianownik” – zajęcia realizowane w ramach wyrównywania szans edukacyjnych, przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu,
- „Poznań – moje miasto”,
- „Kto to jest wolontariusz” – zajęcia edukacyjne,
- „Ile witamin jest w chipsach?”

Natomiast organizacje, które na co dzień prowadzą Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu „Centrum Bukowska” zaplanowały

zajęcia w **Strefie Spotkań**. Organizacje pozarządowe mogły zaznaczyć swoją siedzibę na wielkiej Mapie Aktywności Miejskiej, która po uzupełnieniu została przekazana do Centrum Bukowska. Odbyły się zawody w ramach piłkarskiej ligi III sektora – piłkarzyki, a także quiz wiedzy o organizacjach pozarządowych.

W Strefie Spotkań można było spotkać się z członkami Poznańskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego i z przedstawicielami Miejskiej Rady Seniorów, która umożliwiła Seniorom m.in. uzyskanie porady o na temat orzeczeń o niepełnosprawności.

Wyznaczono także **Strefę Wolontariatu Pracowniczego**, w której gościły firmy zainteresowane działaniami wolontaryjnymi w organizacjach pozarządowych.

Poznańska Rada Działalności Pożytku Publicznego objęła wydarzenie swoim patronatem.

4.2.2. Poznański Tydzień Organizacji Pozarządowych

Poznański Tydzień Organizacji Pozarządowych to czas, w którym organizacje zapraszają mieszkańców Poznania na zorganizowane przez siebie wydarzenia lub do swoich siedzib. Podczas wizyty w miejscu, w którym fundacja czy stowarzyszenie działa na co dzień, można zapoznać się ze standardowymi działaniami, jakie są przez dany podmiot podejmowane.

W 2015 r. Poznański Tydzień Organizacji Pozarządowych rozpoczął się 12 września 2015 r. Dniem Organizacji Pozarządowych i trwał do 19 września. W ciągu Tygodnia 25 organizacji pozarządowych zaplanowało wydarzenia, zachęcające Poznaniaków do odwiedzin.

Propozycje, z których można było skorzystać w ciągu Tygodnia to m.in.:

- Magia muzykoterapii – warsztat dla dzieci,
- Lubimy poniedziałki z boccją,
- Dyżury mediatora,
- Szkolenia i kursy z pierwszej pomocy,
- Drzwi otwarte (6 organizacji pozarządowych),
- Matki i Gagatki – warsztat,
- Jak uczyć w domu? Spotkanie dla rodziców zainteresowanych edukacją domową,
- „Mój pierwszy krok w wolontariat – Wolontariusz poznaje swoje prawa”,
- Pokaz filmowy pn. SWF 2015: Dances with Camera,

- Pierwszy kontakt z osobą niesłyszącą,
- Zabawa swobodna w sali Instytutu Małego Dziecka,
- SKOGN czyli jak porozumiewać się z osobą głuchoniewidomą,
- Wokół ognia – Dadźbogowi za kołaczki,
- Targi różności,
- Festyny rodzinne,
- Mecz piłki nożnej organizacji pozarządowe kontra pracownicy Urzędu Miasta Poznania.

4.2.3. Konkurs Poznański Wolontariusz Roku 2015

Konkurs Poznański Wolontariusz Roku jest przedsięwzięciem mającym na celu promowanie wolontariatu oraz wyróżnianie i nagradzanie osób oraz organizacji szczególnie zaangażowanych w

działalność wolontaryjną na rzecz Poznania i jego mieszkańców. W 2015 roku odbyła się szesnasta edycja, w ramach której Kapituła Konkursu wybierała wolontariuszy w pięciu kategoriach: młodzieżowej (do 19 lat), indywidualnej, 50+, zespołowej oraz wolontariat pracowniczy.

Łącznie do konkursu zgłoszono 42 kandydatury, z których Kapituła Konkursu postanowiła wyróżnić następujące:

- **w kategorii młodzieżowej** tytuł Poznański Wolontariusz Roku 2015 otrzymała [redacted], a wyróżnieni a [redacted] or az [redacted] [redacted],
- **w kategorii indywidualnej** tytuł Poznański Wolontariusz Roku 2015 otrzymała [redacted], a wyróżnieni e [redacted]ka,
- **w kategorii 50+** tytuł Poznański Wolontariusz Roku 2015 otrzymał [redacted] [redacted]a, a wyróżnieni [redacted]y [redacted] or az [redacted] [redacted],
- **w kategorii zespołowej** tytuł Poznański Wolontariusz Roku 2015 otrzymali Wolontariusze Zespołu Szkół Mechanicznych im. Komisji Edukacji Narodowej w Poznaniu, a wyróżnienia Fundacja Pomocna Mama oraz Ekipa Szyciowa Drużyny Szpiku.

- **w kategorii wolontariat pracowniczy** tytuł Poznański Wolontariusz Roku 2015 otrzymał Program Wolontariatu Pracowniczego Grupy Beiersdorf - NIVEA
- Podsumowaniem konkursu była uroczysta gala, która odbyła się 3 grudnia 2015 r. w Centrum Kongresowo-Dydaktycznym Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, którego rektor, prof. dr hab. Jacek Wysocki, sprawował patronat honorowy nad konkursem. Atrakcją gali był koncert zespołu

4.2.4. Wolontariat Miejski

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych zlecił w (za pomocą otwartych konkurów ofert) realizację 5 projektów wpisujących się w dwa priorytetowe zadania publiczne:

- Działanie i aktywizacja szkolnych kół wolontariatu w ramach, którego został zrealizowany projekt PCK – składający się z 4 programów edukacyjnych oraz 5 akcji charytatywnych w 37 szkołach, projekt skierowany był do kilkuset uczniów w Poznaniu,
- Szkolenia dla liderów wolontariatu - we współpracy z przedstawicielami poznańskich organizacji pozarządowych przeszkolono 34 osoby.

Wolontariat w roku 2015 ukierunkowany został szczególnie na pomoc osobom starszym. We współpracy z organizacjami pozarządowymi zrealizowany został cykl szkoleń dla wolontariuszy zajmujących się seniorami w Poznaniu.

Urząd Miasta Poznania sfinansował również organizację konferencji poświęconej wolontariatowi w ujęciu strukturalnym. Konferencja zorganizowana została przez Stowarzyszenie Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich PISOP.

Łącznie we współpracy Urzędu Miasta Poznania z poznańskimi organizacjami pozarządowymi w działania wolontariackie zaangażowało się ponad 1700 osób.

4.2.5. Akcja 1% dla Poznania

Jest to kampania, której celem jest zachęcenie mieszkańców Poznania do przekazywania 1% podatku dochodowego na lokalne organizacje pożytku publicznego (organizacje pozarządowe, posiadające status organizacji pożytku publicznego)

– OPP*). W ten sposób każdy podatnik ma okazję wesprzeć działania na rzecz swojej okolicy.

W 2014 r. uprawnione do otrzymywania od podatników 1% na terenie Poznania były 182 organizacje pożytku publicznego. Do 2015 r. 9 z nich utraciło swój status OPP, jednak 18 innym organizacjom udało się go uzyskać, dlatego **w 2015 r. uprawnionych do otrzymywania od podatników 1% na terenie Poznania było 191 organizacji pożytku publicznego.**

Akcja 1% dla Poznania w 2015 r. była prowadzona we współpracy Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych z Biurem Prezydenta, a jej hasło brzmiało: „Masz 191 powodów, aby zostawić swój podatek w Poznaniu”. Chcąc ułatwić Poznaniakom działanie na rzecz lokalnej społeczności, na specjalnej stronie internetowej www.1procent.poznan.pl zamieszczono spis wszystkich poznańskich organizacji, posiadających status OPP, w podziale na 8 kategorii: zdrowie, kultura, sport, rodzina, przyroda, edukacja, pomoc społeczna i rozwój gospodarczy/ techniczny. Organizację można było wybrać również, znajdując jej lokalizację na mapie Poznania. Dodatkowo Urząd Miasta Poznania zakupił program do rozliczeń z fiskusem, z wybieralną listą organizacji pożytku publicznego, w której zawarte były wyłącznie poznańskie podmioty.

Kampania promocyjna obejmowała informowanie mieszkańców za pomocą plakatów, artykułów w lokalnej prasie, informacji zamieszczanych na miejskich stronach internetowych oraz konferencję prasową z udziałem pani Agnieszki Pachciarz, Zastępcy Prezydenta Miasta Poznania.

W informowanie o możliwości wsparcia lokalnych organizacji pożytku publicznego włączyło się Poznańskie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu „Centrum Bukowska”, a także inne organizacje pozarządowe.

Poznaniacy, rozliczając w 2015 r. podatek za rok 2014 przekazali łącznie **13.544.846,41 zł**, z czego **3.192.801,65 zł (23,6%)** trafiło do poznańskich organizacji pożytku publicznego. Wiemy również, że z możliwości przekazania swojego 1% skorzystało 173 970 mieszkańców Poznania, natomiast gdyby zrobił to każdy rozliczający się Poznaniak łączna kwota wzrosłaby o ok. **10.000.000,00 zł**.

4.3. Oddział Koordynacji Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi

Oddział Koordynacji Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi znajduje się w strukturze Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych UMP. W 2015 roku zajmował się on m.in.:

- koordynowaniem działań Urzędu Miasta w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- przygotowaniem Roczego Programu Współpracy Miasta Poznania z Organizacjami Pozarządowymi na 2016 rok,
- prowadzeniem rejestru dotacji udzielanych organizacjom pozarządowym zarówno w trybie otwartych konkursów ofert, jak i w trybie pozakonkursowym,
- koordynacją konsultacji z organizacjami pozarządowymi, w szczególności poprzez udostępnianie organizacjom do zaopiniowania w formie elektronicznej (strona www, mailing, informacje w newsletterze) projektów aktów prawa miejscowego,
- przygotowaniem sprawozdania z realizacji Roczego Programu Współpracy Miasta Poznania z Organizacjami Pozarządowymi za 2014 rok i analizą efektów tej współpracy,
- organizacją i obsługą spotkań Poznańskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego,
- prowadzeniem miejskiego wortalu dla organizacji pozarządowych oraz innych elektronicznych narzędzi wzajemnego informowania,
- upowszechnianiem informacji na temat zasad tworzenia i funkcjonowania organizacji pozarządowych,
- promowaniem środowiska poznańskich organizacji pozarządowych, idei wolontariatu oraz aktywności społecznej (akcja 1% dla Poznania, V Poznański Dzień i Tydzień Organizacji Pozarządowych oraz konkurs Poznański Wolontariusz Roku 2014),
- prowadzeniem i aktualizowaniem bazy danych o organizacjach pozarządowych działających na rzecz mieszkańców Poznania,
- wymianą dobrych praktyk dotyczących współpracy z organizacjami pozarządowymi, m.in. poprzez aktywne uczestnictwo w Unii Metropolii Polskich oraz innych projektach mających na celu podniesienie poziomu współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi,

- nadzorem nad prowadzeniem Poznańskiego Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu.

Więcej informacji: www.poznan.pl/organizacje, ngo@um.poznan.pl, 61 878 57 34, 61 878 58 52.

4.4. Inne przedsięwzięcia organizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi lub na ich rzecz

Oprócz współpracy finansowej oraz projektów realizowanych w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi, finansowanych ze środków zewnętrznych, Miasto Poznań przeprowadziło wiele innych działań we współpracy lub na rzecz poznańskich organizacji pozarządowych w wielu różnych obszarach.

Przedsięwzięcia realizowane przez Miasto Poznań, w tym miejskie jednostki organizacyjne, we współpracy z organizacjami pozarządowymi dotyczyły:

- organizacji wspólnych inicjatyw typu koncerty, festiwale, festyny, konferencje, konkursy sportowe
- udostępniania z zasobów miejskich odpowiedniej infrastruktury lokalowej i technicznej w celu realizacji przez organizację przedsięwzięcia (zebrania naukowe, konferencje, sympozja, warsztaty),
- korzystania z oferty organizacji przez jednostki miejskie w obszarze bezpośredniego wsparcia beneficjentów placówek oraz w obszarze wsparcia dla kadry (np. udział pracowników urzędu czy miejskich jednostek organizacyjnych w szkoleniach, konferencjach, warsztatach przeprowadzanych przez organizacje),

5. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Analiza realizacji Roczego Programu Współpracy Miasta Poznania z Organizacjami Pozarządowymi na 2015 rok pokazuje najistotniejsze zagadnienia z punktu widzenia stałej poprawy jakości współpracy Miasta Poznania z organizacjami pozarządowymi. Dla większej przejrzystości wnioski i rekomendacje zostały oddzielone i zostały poprzedzone wstępem będącym próbą oceny współpracy Miasta Poznania z organizacjami pozarządowymi.

5.1. Ocena współpracy Miasta Poznania z organizacjami pozarządowymi w 2015 roku

Podobnie, jak w roku ubiegłym tak i w tym, zgodnie z założeniami *Modelu współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych* w Sprawozdaniu z realizacji Rocznego Programu Współpracy Miasta Poznania z Organizacjami Pozarządowymi zawarte zostały rekomendacje dotyczące trzech płaszczyzn współpracy. Określały one podstawowe obszary i zadania, na które należy położyć szczególnie nacisk przy realizacji Rocznego Programu Współpracy Miasta Poznania z Organizacjami Pozarządowymi na 2015 rok. Poniżej przedstawiona jest krótka analiza efektów realizacji rekomendacji w 2015 roku:

Płaszczyzna 1 – Współpraca w zakresie tworzenia polityk publicznych.

Zwiększeniu uległa liczba organizacji pozarządowych biorących udział w przygotowywaniu i konsultowaniu projektów aktów prawnych, głównie przy tworzeniu Rocznego Programu Współpracy. Jednakowoż liczba organizacji zaangażowanych w tworzenie polityk publicznych nadal jest stosunkowo niska (zwłaszcza w kontekście ogólnej liczby organizacji funkcjonujących w Poznaniu). Podobnie rzecz się ma z aktami prawnymi przedstawianymi do konsultacji organizacjom pozarządowym. Niewielka ich liczba może jednak być myląca ze względu na to, że konsultacje z mieszkańcami i z organizacjami pozarządowymi odbywają się w oddzielnych trybach i bardzo często jest tak, że przedstawiciele poszczególnych organizacji aktywnie uczestniczą w konsultacjach z mieszkańcami.

Udało się wprowadzić nowe zasady wyborów członków do Poznańskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego, zgodnie z którymi zwiększyła się liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych w Radzie oraz wprowadzono mechanizm delegowania przedstawicieli poszczególnych komisji dialogu obywatelskiego do prac w Radzie.

Nadal rozwijane są różne formy prowadzonej przez Miasto polityki informacyjnej skierowanej do organizacji pozarządowych – szczególnie dynamicznie rozwijają się elektroniczne formy wzajemnego informowania się opisane w rozdziale 2.2.4

Płaszczyzna 2 – Współpraca w zakresie realizacji zadań publicznych.

Pojawiającym się od wielu lat problemem we współpracy Miasto – organizacje pozarządowe jest niewielka liczba kandydatów ze środowiska pozarządowego do prac w komisjach oceniających oferty realizacji zadań publicznych składanych

w ramach otwartych konkursów ofert. W związku z tym w 2015 roku opracowano nowe zasady naboru kandydatów do komisji konkursowych - cykliczny nabór co kwartał przy założeniu, że członkowie, którzy raz się zgłosili nie muszą robić tego ponownie. Efekty tej zmiany będą możliwe do oceny po realizacji Rocznego Programu Współpracy na 2016 rok.

Duże zmiany zaszły w zakresie zlecenia zadań – w 2015 roku miało miejsce więcej otwartych konkursów ofert na realizację większej liczby zadań. Zaowocowało to większą liczbą złożonych ofert, podpisanych umów dotacyjnych i tym samym zwiększeniem środków przekazywanych organizacjom pozarządowym na realizację zadań publicznych.

Płaszczyzna 3 – Infrastruktura współpracy i tworzenie warunków do społecznej aktywności.

Rozpoczęto pracę nad wprowadzeniem jednolitego systemu obsługi dotacji, który obejmować będzie uruchomienie elektronicznej platformy umożliwiającej generowanie ofert przez organizacje pozarządowe oraz obsługiwanie ich przez wydziały merytoryczne, modyfikację wewnętrznych procedur w tym zakresie oraz przeprowadzenie szkoleń dla pracowników zajmujących się obsługą dotacji. Finalizacja tych działań planowana jest na 2016 rok. Podjęte zostały również działania mające na celu nawiązanie współpracy międzysektorowej i większe zaangażowanie poznańskich firm w działania na rzecz lub we współpracy z organizacjami pozarządowymi (np. strefa wolontariatu pracowniczego podczas V Poznańskiego Dnia Organizacji Pozarządowych).

5.2. Wnioski wynikające z analizy realizacji Rocznego Programu Współpracy na 2015 rok

Z punktu widzenia realizacji Rocznego Programu Współpracy Miasta Poznania z Organizacjami Pozarządowymi na 2015 rok oraz mając na celu efektywniejszą współpracę w latach kolejnych należy zwrócić uwagę szczególnie na:

- wciąż niską liczbę dokumentów opiniowanych przez organizacje pozarządowe,
- małą liczbę organizacji biorących udział w konsultacjach,
- niewystarczający poziom informacji na temat organizacji funkcjonujących w Poznaniu, które na co dzień nie współpracują z Urzędem Miasta,

- stały, dynamiczny wzrost liczby składanych ofert i przyznawanych dotacji w trybie „małych grantów”,
- niski odsetek ofert odrzucanych ze względów formalnych, przy coraz większej liczbie składanych ofert oraz zawieranych umów dotacyjnych,
- ciągle rosnącą liczbę organizacji pozarządowych ubiegających się o dotacje z budżetu Miasta,
- bardzo dużą liczbę przedsięwzięć realizowanych wspólnie przez miejskie jednostki organizacyjne i organizacje pozarządowe,
- dynamiczny wzrost zadań zleczanych ze środków Rad Osiedli,
- spadek wysokości kwot przekazanych w ramach mechanizmu 1% przez poznańskich podatników na rzecz organizacji pożytku publicznego zarejestrowanych w Poznaniu.

5.3. Rekomendacje na 2016 rok

Podobnie, jak wcześniejsze elementy, także rekomendacje na 2016 rok zostały podzielone na trzy najważniejsze płaszczyzny:

Płaszczyzna 1 – Współpraca w zakresie tworzenia polityk publicznych

- większe angażowanie organizacji pozarządowych w tworzenie polityk publicznych, nie tylko poprzez większy udział w konsultacjach, ale już na etapie tworzenia projektów aktów prawnych,
- zwiększenie liczby projektów aktów prawnych przekazywanych do konsultacji organizacjom pozarządowym oraz Poznańskiej Radzie Działalności Pożytku Publicznego poprzez stworzenie bardziej efektywnego mechanizmu ich konsultowania z Radą Pożytku nowej kadencji,
- zwiększenie znaczenia Poznańskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego w tworzeniu polityk publicznych,
- rozwijanie istniejących oraz wprowadzanie nowych form konsultacji odpowiadających na potrzeby organizacji pozarządowych,
- kontynuowanie i rozwijanie polityki informacyjnej skierowanej do organizacji pozarządowych

Płaszczyzna 2 – Współpraca w zakresie realizacji zadań publicznych

- ewaluacja nowego sposobu naboru kandydatów zgłaszanych przez organizacje pozarządowe do prac w komisjach konkursowych,

- usprawnienie procedury oceniania ofert pod względem merytorycznym (wprowadzenie elektronicznego narzędzia do oceny ofert),
- informowanie o środkach dostępnych na realizację zadań publicznych w trybie „małych grantów”,
- zwiększenie liczby umów wieloletnich poprzez opracowanie i uchwalenie Wieloletniego Programu Współpracy Miasta Poznania z Organizacjami Pozarządowymi na lata 2017-2020,
- zwiększenie liczby zadań zleczanych w formie regrantingu (ogłoszenie otwartego konkursu ofert na prowadzenie centrów inicjatyw lokalnych),
- stworzenie możliwości dofinansowania wkładu własnego organizacji pozarządowych starających się o środki ze źródeł zewnętrznych (ogłoszenie otwartego konkursu ofert w tym zakresie),
- zawiązywanie partnerstw i wdrażanie projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych.

Płaszczyzna 3 – Infrastruktura współpracy i tworzenie warunków do społecznej aktywności

- dokonanie wzajemnej oceny relacji współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi zgodnie z założeniami Lokalnego Indeksu Jakości Współpracy,
- uruchomienie kompleksowego narzędzia do obsługi dotacji, dostosowanie obecnych procedur do nowego systemu oraz zmieniających się przepisów prawa,
- zwiększanie zaangażowania poznańskich firm w działania na rzecz organizacji pozarządowych i wolontariatu poprzez zainicjowanie prac nad stworzeniem platformy współpracy międzysektorowej,
- prowadzenie działań promujących poznańskie organizacje pozarządowe i wolontariat (m. in. konkurs Poznański Wolontariusz Roku 2016, Dzień i Tydzień Organizacji Pozarządowych, konkurs na najlepszą poznańską inicjatywę pozarządową).

NOTATKI

NOTATKI

NOTATKI

POZARZĄDOWY POZnań*

Opracowanie:

Oddział Koordynacji Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UMP

61 878 57 34,

ngo@um.poznan.pl

www.poznan.pl/organizacje

facebook.com/Pozarządowy.Poznan

Wersja elektroniczna sprawozdania wraz z załącznikiem do pobrania ze strony

MIASTO POZNAŃ
Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych
ul. 3 Maja 46, 61-728 Poznań

Wersja elektroniczna sprawozdania do pobrania ze strony

